

Job Schreuder

Milieuvergunningen suikerfabrieken Groningen

Eind vorig jaar heeft de Kroon uitspraak gedaan in beroepszaken die waren ingesteld tegen de milieuvergunningen die de provincie Groningen aan de Suiker Unie en de CSM had verleend voor de fabrieken te Groningen, resp. Hoogkerk.

In 1985 was de Miliefederatie Groningen daartegen in beroep gegaan. In het eerste geval deden buurtbewoners en -organisaties mee; in het tweede geval ging het bedrijf zelf ook in beroep. Het gaat om vergunningen volgens de Hinderwet, de Wet inzake de luchtverontreiniging en de Wet geluidhinder.

Hoofdpunten Kroonuitspraken

Hieronder worden in het kort de hoofdpunten uit de Kroonuitspraken verwoord. Direct daarop volgend worden de uitspraken van een eigen toelichting en zo nodig van commentaar voorzien.

Nevelvorming koelvijvers Suiker Unie

- *Voor 1990 dient de nevelvorming van de koelvijver zodanig te zijn gereduceerd dat buiten de inrichting geen direkt zichtbare nevel zal optreden.*

De nevel kon een gevaar voor het verkeer opleveren op de weg tussen Groningen en Hoogkerk.

Geurhinder

- *Binnen vijf jaar dient de geuruitwerp van de beide fabrieken met ten minste 80 % geleidelijk te zijn teruggebracht. De pulpdrogerijen, verreweg de grootste bron, worden hierbij uitdrukkelijk niet meegerekend.*

Dit onder andere omdat de rookpluim daarvan hoog op zou stijgen (bij Suiker Unie volgens TNO gemiddeld zelfs tot 200 m) en zo sterk verdund zou worden.

Bij de CSM-fabriek wordt doorgaans alleen op zondagen pulp gedroogd. Maar bij de Suiker Unie wordt een deel van de pulp de hele week gedroogd. De rook komt daar uit de 100 m hoge schoorsteen.

De lager gelegen geurbronnen zullen worden, of zijn inmiddels aangepakt middels veelal reeds lang bestaande technieken. Deze geurbronnen zijn de voornaamste stankfactor in de buurt van de fabriek. Wat verderop in de stad wordt de hoge pluim van de pulpdrogerijen juist relatief belangrijker.

Stofexplosie-risico

- *Op basis van een eerder verricht TNO-onderzoek moet een aantal aanvullende maatregelen en voorzieningen worden getroffen ter voorkoming of beperking van stofexplosie-gevaar.*

Fijn suikerstof kan, gemengd met lucht, onder bepaalde omstandigheden exploderen. Bij de CSM-fabriek staat de woonbebouwing er dicht bij. Overigens hebben de fabrieken ook zelf belang bij het voorkomen of beperken van stofexplosie-gevaar.

Geluidhinder

- *De (verdere) reductie van de sterke geluidhinder wordt niet via de vergunning volgens de Wet geluidhinder geregeld, maar via een apart saneringshoofdstuk van die wet. De decibel-voorschriften ten aanzien van de woningen nabij de CSM-fabriek zijn geschrapt uit de vergunning.*

Met name bij de woningen vlak bij de CSM-fabriek is de geluidhinder zeer groot. De procedure via het saneringshoofdstuk van de Wet geluidhinder gaat doorgaans traag. Men is ook afhankelijk van de gemeente Groningen. Omwonenden en milieuorganisaties hebben er weinig vat op.

Overigens is naar de CSM wel een betere toegangsweg voor de fietsenwagens gerealiseerd, hetgeen scheelt in verkeerslawaai en veiligheid.

Bodembescherming

- *In gevallen waarin de Wet bodembescherming (nog) niet van toepassing is moeten de fabrieken eventueel nieuw te ontstane bodemverontreiniging melden en zelf saneren.*

Dit is een welkome aanvulling omdat de Wet bodembescherming, in afwachting van bepaalde uitvoeringsbesluiten, in diverse opzichten nog niet van toepassing is.

Stokoude vergunning

De totstandkoming van de vergunningen en de Kroonprocedures hebben met elkaar ongehoord lang geduurd.

In de tweede helft van de 70-er jaren en in 1980 zijn de fabrieken sterk veranderd en is de capaciteit verhoogd. De laatste complete vergunning

van de Suiker Unie dateerde in die tijd uit 1931. En de op zich zelf nieuwere vergunning van de CSM, uit het midden van de zeventiger jaren, stelde weinig voor.

In plaats van snel te komen tot één nieuwe vergunning voor het gehele complex ging de provincie steeds per uitbreidingsfase vergunningen verlenen. Die vergunningen werden doorgaans pas aangevraagd als men al druk bezig was, en de vergunningverlening kwam dan nog weer één of twee jaren later. Kroonberoepen daartegen gingen in de koelkast.

Pas eind 1984/begin 1985 kwamen complete vergunningen af, maar die bevestigden grotendeels de gegroeide situatie. Wel werden toen (pas) onderzoeken verplicht gesteld in verband met geurreductie en stofexplosie-maatregelen. Verder werden relatief beperkte geluidreductie-maatregelen opgelegd.

Pulpdrogerijen weggelaten

Volgens het oorspronkelijke vergunningvoorschrift moesten de fabrieken, dus TNO, ook de bestaande technieken ter bestrijding van geuruitworp per bron, dus ook bij de pulpdrogerijen, onderzoeken. Maar hoewel het om een bron gaat die veel groter is dan alle andere bij elkaar is dat nagenoeg niet gebeurd. Hiervoor werd het niet ter zake doende argument aangevoerd dat de hoog opstijgende pluim voldoende verdunning zou geven. Dat de pluim bij de meeste windrichtingen wel over een absoluut gezien groot aantal mensen waait is verder niet verdisconteerd. De provincie moest het TNO-rapport beoordelen, maar liet het zo. Het vergunningvoorschrift werd dus gewoon niet gehandhaafd. In een officieel gesprek van de Milieufederatie Groningen met Provinciale Waterstaat, in 1987 gevoerd na tussenkomst van Gedeputeerde Staten, werd bovendien toegegeven dat zonder meer duidelijk was dat de pluim van de schoorsteen van de Suiker Unie gemiddeld over een campagne niet tot 220 m boven de stad stijgt. TNO had daarmee wel gerekend en komt zo op een lagere geurconcentratie in de stad. Ook dit had de provincie in het rapport laten staan.

Kwaliteit beroepsprocedure

Ook met de snelheid en de kwaliteit van de beroepsprocedures was het bij deze gevallen niet goed gesteld. Achtereenvolgens is er in grote lijnen het volgende (niet) gebeurd.

De Milieufederatie ging in beroep bij de Kroon, en vroeg de Raad van State tevens om tussen-tijdse maatregelen. Dat laatste verzoek leverde in 1985 weinig op.

De TNO-rapporten inzake de geuruitworp en mogelijke reductiemaatregelen, gemaakt in opdracht van de suikerfabrieken ten behoeve van de provincie, zijn gedateerd op mei 1986. Maar ze werden pas vanaf juli 1987 door de provincie ter inzage gelegd.

De afdeling van het ministerie van VROM, die technisch advies geeft aan de Raad van State, was in het voorjaar van 1987 bij de suikerfabrieken langs geweest. In haar advies van mei 1987 werd het TNO-rapport zonder meer gevolgd. Later werd de Milieufederatie gebeld met de boodschap dat als zij commentaar had op het TNO-rapport, dit bij de zitting van de Raad van State zou kunnen worden ingediend. De Raad van State zou dan vast wel opnieuw advies aan die afdeling vragen. De Milieufederatie heeft een uitvoerig technisch onderbouwde reactie gestuurd, onder andere met het oog op de geuruitworp van de pulpdrogerijen die volgens TNO niet aangepakt behoeven te worden. Het ministerie van VROM heeft daarna meerdere officiële gelegenheden gehad om erop te reageren, maar men had er geen opmerkingen over. De Raad van State deed er (toen ook maar) niets mee. Wel heeft het om andere, relatief onbelangrijke redenen nog bijna twee jaren geduurd voordat de uitspraken er waren.

Nog veel werk

De toekomst zal moeten leren of er werkelijk afdoende maatregelen komen ter reductie van geurhinder en geluidhinder. Over een kleine vijf jaar wordt pas duidelijk wat het in de stad waarneembare geuraandeel is van de pulpdrogerij van de Suiker Unie. De andere, lager gelegen bronnen zijn dan namelijk eindelijk aangepakt. De fabrieken schermen veel met de hoge kosten van de milieumaatregelen. Maar daarbij kan worden bedacht dat zij reeds lange tijd achtereen goed draaien. En dat bij het treffen van voorzieningen vaak tegelijk oude, deels of geheel afgeschreven apparatuur wordt vervangen, ook al zijn de installaties maar drie maanden per jaar in werking. Het is duidelijk dat er voor de buurtbewoners, de Milieufederatie en de provincie nog veel werk te doen is.